

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

privind excepția de neconstituționalitate

**a articolului IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru
modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex
reformeii Curții Supreme de Justiție)**

*(accesul la justiție al victimelor represiunilor politice, în cazul dosarelor în
care organele judiciare au fost decidenți)*

(sesizarea nr. 177g/2025)

CHIȘINĂU

15 septembrie 2026

HOTĂRÂREA PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ARTICOLULUI IV
PCT. 15 DIN LEGEA NR. 246 DIN 31 IULIE 2023 PENTRU MODIFICAREA UNOR ACTE
NORMATIVE (MODIFICAREA CADRULUI NORMATIV CONEX REFORMEI CURȚII
SUPREME DE JUSTIȚIE)

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
cu participarea nei Iulia Vartic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 31 iulie 2025,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 15 septembrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), ridicată de Procuratura Generală, persoană interesată, în dosarul nr. 2p/s-42/2024, pendinte la Judecătoria Edineț, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl judecător Alexandru Toma de la Judecătoria Edineț, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

3. Prin Decizia Curții Constituționale din 19 februarie 2026, sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a se prejudica fondul cauzei.

4. În procesul examinării sesizării, Curtea Constituțională a solicitat opiniile Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Procuraturii Generale și Consiliului Superior al Magistraturii.

5. În ședința publică a Curții a fost prezentă autoarea sesizării, dna Cristina Strelețcaia-Grinceac. Parlamentul a fost reprezentat de dna Claudia Lachi, consultantă principală în Serviciul reprezentare la Curtea Constituțională și organele de drept din cadrul Direcției generale juridice a secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de dl Eduard Serbenco.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

6. La 29 februarie 1980, Judecătoria norodnică a raionului Edineț l-a găsit vinovat pe dl Gheorghe Scutari de eschivarea de la încorporarea în serviciul militar în termen, prevăzută de articolul 77 alin. (1) din Codul penal al

HOTĂRÂREA PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ARTICOLULUI IV
PCT. 15 DIN LEGEA NR. 246 DIN 31 IULIE 2023 PENTRU MODIFICAREA UNOR ACTE
NORMATIVE (MODIFICAREA CADRULUI NORMATIV CONEX REFORMEI CURȚII
SUPREME DE JUSTIȚIE)

Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești. Instanța de judecată i-a aplicat pedeapsa închisorii pe un termen de trei ani.

7. La 4 decembrie 1982, instituția penitenciară nr. 29/9 a eliberat un certificat care confirmă faptul că dl Gheorghe Scutari și-a executat pedeapsa.

8. La 4 iulie 2024, dl Gheorghe Scutari a depus o cerere de reabilitare la Procuratura Generală, pe baza Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 8 decembrie 1992.

9. La 13 august 2024, reprezentantul Procuraturii Generale a menționat că nu poate formula un recurs în anulare în interesul dlui Gheorghe Scutari, așa cum prevede articolul 5² alineatul 4 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, care face trimitere la prevederile Codului de procedură penală, pentru că această cale extraordinară de atac din Codul de procedură penală a fost abrogată prin articolul IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023.

10. Dl Gheorghe Scutari a depus la Judecătoria Edineț, sediul central, o cerere pentru constatarea represiunii politice și eliberarea certificatului de reabilitare. Procuratura Generală a fost chemată în proces în calitate de persoană interesată. Procuratura Generală a împuternicit-o pe dna procuror Cristina Strelețcaia-Grinceac din cadrul Procuraturii Edineț să reprezinte Procuratura Generală în proces.

11. În cadrul procesului, dna procuror Cristina Strelețcaia-Grinceac a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolului IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative. Potrivit acestei prevederi, procedura recursului în anulare reglementată de Secțiunea 1 a Capitolului V din Codul de procedură penală a fost abrogată.

12. Printr-o încheiere din 23 iulie 2025, Judecătoria Edineț a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

13. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

HOTĂRÂREA PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ARTICOLULUI IV
PCT. 15 DIN LEGEA NR. 246 DIN 31 IULIE 2023 PENTRU MODIFICAREA UNOR ACTE
NORMATIVE (MODIFICAREA CADRULUI NORMATIV CONEX REFORMEI CURȚII
SUPREME DE JUSTIȚIE)

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 16
Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20
Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 31
Libertatea conștiinței

„(1) Libertatea conștiinței este garantată. Ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc.

(2) Cultele religioase sunt libere și se organizează potrivit statutelor proprii, în condițiile legii.

14. Prevederile relevante ale Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023 sunt următoarele:

[...]

Art. IV. – Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 248–251, art. 699), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

[...]

15. La capitolul V, secțiunea 1 se abrogă.

[...].

15. Prevederile relevante ale Legii nr. 1225 din 8 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice sunt următoarele:

„[...]

Articolul 5². Examinarea cauzelor de reabilitare de către Procuratura Generală

HOTĂRÂREA PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ARTICOLULUI IV
PCT. 15 DIN LEGEA NR. 246 DIN 31 IULIE 2023 PENTRU MODIFICAREA UNOR ACTE
NORMATIVE (MODIFICAREA CADRULUI NORMATIV CONEX REFORMEI CURȚII
SUPREME DE JUSTIȚIE)

Procuratura Generală, la cerere sau din oficiu, constată și verifică dosarele, asupra cărora au fost luate hotărâri ale organelor judiciare și extrajudiciare referitor la persoanele indicate la articolul 3 din prezenta lege, în modul stabilit prin ordinul Procurorului General.

În baza studierii dosarelor, asupra cărora au fost luate hotărâri ale organelor extrajudiciare, Procuratura Generală formulează o concluzie privind reabilitarea și eliberează certificatul respectiv.

Decizia Procuraturii Generale de a refuza reabilitarea în cazurile prevăzute la alineatul 2 al prezentului articol poate fi atacată în instanța judecătorească competentă.

Ca rezultat al studierii dosarelor, asupra cărora au fost luate hotărâri ale organelor judiciare, Procuratura Generală face recurs în anularea lor sau ia decizie privind refuzul reabilitării.

Articolul 5³. Examinarea cauzelor de reabilitare de către instanțele judecătorești

Recursurile împotriva deciziilor Ministerului Afacerilor Interne și Procuraturii Generale privind refuzul reabilitării prevăzute la articolul 5¹ alineatul 2 și articolul 5² alineatul 3 din prezenta lege se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul prevăzut la articolul 348 din Codul de procedură penală.

Recursurile în anulare sau deciziile Procuraturii Generale privind refuzul reabilitării prevăzute la articolul 5² alineatul 4 din prezenta lege se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Ca rezultat al examinării cauzei de reabilitare instanța judecătorească eliberează certificatul respectiv.

[...].”

16. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Capitolul V
CĂILE EXTRAORDINARE DE ATAC

Secțiunea 1
Recursul în anulare

Articolul 452
Recursul în anulare

„(1) Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate la art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), precum și, în numele acestor persoane, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.”

[Alin. (2), (3) art. 452 excluse prin Legea nr. 66 din 05.04.2012, în vigoare din 27.10.2012.]

Articolul 453
Temeiurile pentru recurs în anulare

„(1) Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în

HOTĂRÂREA PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ARTICOLULUI IV
PCT. 15 DIN LEGEA NR. 246 DIN 31 IULIE 2023 PENTRU MODIFICAREA UNOR ACTE
NORMATIVE (MODIFICAREA CADRULUI NORMATIV CONEX REFORMEI CURȚII
SUPREME DE JUSTIȚIE)

cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, precum și în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a informat Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii din care se deduce existența unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente care a afectat hotărârea atacată.

(2) Recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.”

Articolul 455

Declararea și retragerea recursului în anulare

„(1) Recursul în anulare se declară la Curtea Supremă de Justiție.

[...]”

[Secțiunea 1 în redactarea anterioară Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 1 septembrie 2023.]

Capitolul V

CĂILE EXTRAORDINARE DE ATAC

Secțiunea 1

Recursul în anulare

[Secțiunea 1 abrogată prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 1 septembrie 2023.]

Articolul 458

Temeiurile de revizuire a procesului penal

„(1) Hotărârile judecătorești irevocabile pot fi supuse revizuirii atât cu privire la latura penală, cât și cu privire la latura civilă, la cererea persoanelor menționate la art.460.

(2) Dacă hotărârea judecătorească se referă la mai multe persoane sau mai multe infracțiuni, revizuirea se poate cere pentru oricare dintre fapte sau dintre făptuitori.

(3) Revizuirea poate fi cerută în cazurile în care:

1) s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în timpul urmăririi penale sau în legătură cu judecarea cauzei care creează suspiciuni privind corectitudinea soluției din hotărârea atacată;

2) s-au stabilit circumstanțe noi sau recent descoperite de care instanța nu a avut cunoștință la emiterea hotărârii și care, independent sau împreună cu circumstanțele stabilite anterior, ar dovedi că cel condamnat este nevinovat ori a săvârșit o infracțiune mai puțin gravă sau mai gravă decât cea pentru care a fost condamnat ori ar dovedi că cel achitat sau persoana cu privire la care s-a dispus încetarea procesului penal este vinovat/vinovată;

3) două sau mai multe hotărâri judecătorești irevocabile nu se pot concilia;

4) Curtea Constituțională a recunoscut drept neconstituțională prevederea legii aplicată în cauza respectivă;

5) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a informat Guvernul Republicii Moldova despre depunerea unei cereri din care se deduce existența unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care ridică dubii temeinice privind corectitudinea soluției din hotărârea atacată;

HOTĂRÂREA PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ARTICOLULUI IV
PCT. 15 DIN LEGEA NR. 246 DIN 31 IULIE 2023 PENTRU MODIFICAREA UNOR ACTE
NORMATIVE (MODIFICAREA CADRULUI NORMATIV CONEX REFORMEI CURȚII
SUPREME DE JUSTIȚIE)

6) Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, sau Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale, care poate fi remediată, total sau parțial, prin casarea hotărârii atacate.

(4) Decesul condamnatului nu împiedică revizuirea procesului penal.

(5) Cererea de revizuire depusă repetat de către aceeași persoană în baza aceluiași motiv este inadmisibilă.”

ÎN DREPT

I. Argumentele autoarei excepției

17. Autoarea excepției susține că sentința de condamnare a dlui Gheorghe Scutari, pronunțată la 29 februarie 1980, de Judecătoria norodnică a raionului Edineț, este afectată de un viciu procedural fundamental, care a influențat hotărârea pronunțată. Dreptul inculpatului la un proces echitabil a fost încălcat.

18. Prin urmare, autoarea sesizării menționează că dlui Gheorghe Scutari îi sunt aplicabile prevederile articolului 3 lit. g) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, însă pentru că procedura recursului în anulare, reglementată anterior de Codul de procedură penală, a fost abrogată prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, Procuratura Generală nu mai are la dispoziție acest instrument, în interesele dlui Gheorghe Scutari.

19. În opinia autoarei, prevederea contestată contravine articolelor 1, 4, 16, 20 și 31 din Constituție.

II. Argumentele autorităților și ale organizațiilor care și-au prezentat opiniile

20. În opinia sa, Parlamentul menționează că sesizarea este neargumentată în capetele sale privind articolele 16, 21 și 31 din Constituție, și, așadar, inadmisibilă. Totuși, referitor la criticile formulate pe baza articolelor 1 alin. (3) și 20 din Constituție, Parlamentul susține că abrogarea recursului în anulare nu a lipsit victimele represiunilor politice de un remediu judiciar. Mai exact, în opinia Parlamentului, instanțele de judecată dispun de competența constatării faptului represiunii politice pe baza articolului 6 din Legea nr. 1225 din 8 decembrie 1992 și a articolelor 280 - 285 din Codul de procedură civilă, procedură care, în esență, ameliorează efectele negative ale sentinței de condamnare. Astfel, Parlamentul consideră că aceste norme reprezintă o alternativă rezonabilă care poate fi, cel puțin temporar, aplicată ca mijloc de restabilire a drepturilor victimelor represiunilor politice.

21. De asemenea, în opinie se menționează că abrogarea recursului în anulare reprezintă o soluție legislativă adoptată în contextul reformei Curții Supreme de Justiție, concepută să consolideze rolul acesteia de instanță de casație. Totodată, prin această modificare legislatorul a optat pentru

reglementarea unei singure căi extraordinare de atac – revizuirea – care a fost completată cu unele dintre motivele care erau prevăzute pentru formularea recursului în anulare. Din aceste considerente, Parlamentul menționează că eventuala declarare a neconstituționalității prevederii contestate ar pune în dificultate instanța supremă și ar complica consolidarea actului de justiție, asigurarea unei jurisprudențe unitare și consolidarea puterii judecătorești.

22. În opinia Guvernului, deși prevederea contestată a abrogat Secțiunea 1 din Capitolul V din Codul de procedură penală, aceasta nu a exclus în totalitate instituția recursului în anulare. Potrivit notei informative la proiectul de lege care a stat la baza acestei prevederi, motivele de revizuire au fost completate cu motivele pentru depunerea recursului în anulare. Așadar, Guvernul consideră că prevederile articolului 458 alin. (3) pct. 2) din Codul de procedură penală garantează realizarea drepturilor victimelor represiunilor politice în sensul articolului 3 lit. g) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice. În fine, Guvernul consideră că sesizarea este neîntemeiată, aspectele invocate fiind consecința unei interpretări eronate a prevederilor Codului de procedură penală.

23. Consiliul Superior al Magistraturii consideră că sesizarea trebuie analizată în contextul modificării arhitecturii căilor extraordinare de atac în procesul penal, ca urmare a reformării competenței Curții Supreme de Justiție. Astfel, Consiliul menționează că recursul în anulare reprezenta o cale extraordinară de atac destinată remedierii erorilor de drept comise în cadrul procedurilor penale finalizate prin hotărâri irevocabile. Această cale de atac permitea intervenția Curții Supreme de Justiție în cazul existenței unor vicii fundamentale de procedură care afectau corectitudinea soluției pronunțate, precum și în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a informat Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii din care se deduce existența unui asemenea viciu. Totodată, această cale de atac mai era utilizată în contextul aplicării legislației privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în special în cazurile în care Procuratura Generală era sesizată cu cereri privind examinarea unor condamnări pronunțate în perioada regimului totalitar.

24. În consecință, Consiliul admite că abrogarea secțiunii privind recursul în anulare din Codul de procedură penală a condus la apariția unei lacune normative în raport cu mecanismele de reabilitare prevăzute de Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice. Consiliul susține că motivele actuale pentru revizuirea procesului penal nu permit repararea erorilor de drept rezultate din existența unui viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, așa cum reglementa recursul în anulare, fapt care confirmă existența unei lacune normative. Totuși, în opinia Consiliului, această lacună nu conduce la concluzia neconstituționalității prevederilor contestate de autoarea sesizării. Aceasta reprezintă doar o dificultate de tehnică legislativă apărută în contextul armonizării legislației mai vechi cu noile soluții legislative adoptate în contextul reformei sistemului judecătoresc.

25. În acest sens, Consiliul Superior al Magistraturii susține că revigorarea instituției recursului în anulare sau reintroducerea unor mecanisme similare în competența Curții Supreme de Justiție ar fi contrară finalității reformei menționate. O asemenea soluție ar conduce la extinderea rolului Curții Supreme de Justiție dincolo de cadrul instituțional stabilit, reintroducând practici procedurale pe care legislatorul a ales în mod expres să le elimine în procesul reorganizării acestei instanțe.

26. În opinia Consiliului Superior al Magistraturii, remedierea situației din sesizare ar putea fi realizată exclusiv prin intervenția legislatorului, care ar putea adapta mecanismele procedurale existente, inclusiv revizuirea procesului penal, astfel încât să asigure examinarea cererilor formulate pe baza legislației privind reabilitarea victimelor represiei politice.

27. În opinia Procuraturii Generale, abrogarea recursului în anulare a condus la o neconcordanță legislativă care face imposibilă exercitarea efectivă a mecanismului juridic de reabilitare. Procuratura Generală susține că a sesizat anterior autoritățile competente în privința acestei chestiuni și a înaintat Ministerului Justiției un proiect de lege destinat să elimine vidul legislativ, însă propunerile respective nu au fost adoptate.

28. Așadar, Procuratura Generală consideră că, în lipsa unui mecanism procedural alternativ, care să permită examinarea cauzelor de reabilitare a victimelor represiei politice, abrogarea recursului în anulare a generat un vid legislativ, care afectează exercitarea efectivă a dreptului de acces la justiție și posibilitatea reparării erorilor judiciare grave.

III. Aprecierea Curții

A. Admisibilitatea

29. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea a constatat următoarele.

30. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), ține de competența Curții Constituționale.

31. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Procuratura Generală, în calitate de persoană interesată, în cadrul unui proces civil. Așadar, Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 (a se vedea HCC nr. 12 din 6 aprilie 2021, § 17).

32. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative. Potrivit acestor prevederi, recursul în anulare prevăzut la Capitolul

V, Secțiunea 1 din Codul de procedură penală se abrogă. Prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

33. Curtea a observat că, deși autoarea a solicitat verificarea constituționalității prevederii care a abrogat instituția recursului în anulare din Codul de procedură penală, argumentele acesteia se referă la imposibilitatea exercitării acestei căi de atac în interesele victimelor represiunilor politice, în cazul dosarelor în care actul de represiune a fost adoptat de organele de judecată. Așadar, Curtea va analiza prevederea contestată din această perspectivă.

34. Curtea a notat că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cadrul unei cauze civile examinate într-o procedură specială cu privire la constatarea faptelor care au valoare juridică, *i.e.* constatarea faptului represiunii politice, care se află pe rolul Judecătoriei Edineț, pe baza cererii unei persoane care a fost condamnată pentru eschivare de la încorporarea în serviciul militar în termen. În această cauză, Procuratura Generală a fost atrasă ca persoană interesată. Având în vedere că autoarea excepției contestă omisiunea legislativă, dar și faptul că legislatorul acordă Procuraturii Generale prerogative de a examina cererile de reabilitare (a se vedea articolul 5), de a studia materialele dosarelor instrumentate în privința semnatarilor cererilor de reabilitare și de a formula recurs în anulare asupra hotărârilor organelor judiciare (a se vedea articolul 5² alineatul 4 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice), Curtea a ajuns la concluzia că problema abordată de autoare ar putea fi relevantă în cauza aflată pe rolul Judecătoriei Edineț.

35. Curtea a reținut că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența a cel puțin unui drept garantat de Constituție (DCC nr. 190 din 21 decembrie 2023, §23).

36. Autoarea excepției susține incidența articolelor 1 (*statul Republica Moldova*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*) și 31 (*libertatea conștiinței*) din Constituție.

37. În jurisprudența sa, Curtea a subliniat că articolele 1 și 4 din Constituție au un caracter general, constituie imperative care stau la baza oricăror reglementări, nu pot reprezenta repere individuale și separate și pot fi invocate, de regulă, dacă se constată aplicabilitatea lor împreună cu alte dispoziții din Constituție (a se vedea HCC nr.16 din 19 decembrie 2025, § 44).

38. Totodată, Curtea a observat că autoarea excepției nu a argumentat în ce măsură dispozițiile contestate contravin articolelor 16 și 31 din Constituție. Simpla trimitere la prevederile constituționale nu poate fi considerată o critică de neconstituționalitate. Având în vedere acest aspect și dat fiind faptul că nu poate identifica, din oficiu, argumente în favoarea autoarei, Curtea a reținut că sesizarea este inadmisibilă în această parte și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond (a se vedea DCC nr. 111 din 12 septembrie 2023, § 16).

39. Referitor la incidența articolului 20 din Constituție, în jurisprudența sa, Curtea a menționat că dreptul de acces la un tribunal, garantat de articolul

20 din Constituție și, respectiv, de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană, trebuie să fie unul practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. Efectivitatea exercitării dreptului în discuție reclamă ca persoanele să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea drepturilor lor (a se vedea HCC nr. 5 din 3 martie 2022, § 60).

40. Pentru ca articolul 6 § 1 din Convenție să fie aplicabil, trebuie să existe o „dispută” cu privire la un „drept” despre care se poate afirma că este recunoscut în dreptul național, indiferent dacă este protejat sau nu de Convenție. De asemenea, pentru ca articolul 6 § 1 din Convenție să fie aplicabil, dreptul în privința căruia există o dispută trebuie să aibă un caracter „civil”. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a notat că aspectul „civil” este aplicabil și în cazurile în care, la prima vedere, nu se pune în discuție un drept civil, dar care pot avea repercusiuni directe și semnificative asupra drepturilor private patrimoniale sau nepatrimoniale ale unei persoane (*Denisov v. Ucraina* [MC], 25 septembrie 2018, §§ 50-51).

41. În acest sens, Curtea are în vedere Decizia de admisibilitate din cauza *Kurzac v. Polonia*, 25 mai 2000, care a tranșat chestiunea aplicabilității articolului 6 § 1 din Convenție într-o cauză referitoare la anularea condamnării fratelui decedat al reclamantului în 1948 în legătură cu calitatea lui de membru al trupelor de rezistență poloneze ale Forțelor Armate clandestine, *Narodowe Siły Zbrojne* (NSZ). În fapt, la sfârșitul anului 1943, considerând că înfrângerea Germaniei este inevitabilă, trupele NZS au decis că inamicul lor principal este Uniunea Sovietică, îndreptându-și atacurile împotriva Armatei Roșii și forțelor partizane comuniste poloneze. La 10 februarie 1948, fratele reclamantului a fost condamnat la 7 ani de închisoare pentru calitatea lui de membru în NSZ, considerată organizație criminală înființată cu scopul de a submina sistemul politic și juridic al statului. Ulterior, în 1956, acesta a fost împușcat de un ofițer de miliție. Pe baza unei Legi din 1991, condamnările persoanelor persecutate pentru activitățile care urmăreau obținerea independenței Poloniei puteau fi anulate. În fața Curții Europene, reclamantul s-a plâns că examinarea cererii sale, formulate în baza acestei legi, nu a respectat exigența termenului rezonabil impusă de articolul 6 § 1 din Convenție. Analizând aplicabilitatea articolului 6 în această cauză, Curtea Europeană a menționat că rezultatul procedurilor de reabilitare era decisiv pentru drepturile civile ale reclamantului, și anume, dreptul de a se bucura de o bună reputație și dreptul său de a proteja onoarea familiei sale și de a-i restabili numele (*Kurzac v. Polonia* (dec.), 25 mai 2000).

42. În această sesizare, autoarea susține că abrogarea din Codul de procedură penală a recursului în anulare a condus la imposibilitatea anulării hotărârii de condamnare a victimelor represiunilor în cazul dosarelor în care organele judiciare au avut calitatea de decidenți, așa cum prevede articolul 5³ din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

43. Analiza coroborată a legislației naționale permite Curții să rețină că Parlamentul Republicii Moldova a condamnat represiunile politice săvârșite de organele de stat administrative, judiciare și extrajudiciare în perioada

regimului totalitar și încălcarea gravă de către aceste organe a normelor de drept (a se vedea preambulul și articolul 1 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice). În scopul reabilitării victimelor represiunilor, reintegrării lor în drepturile politice, sociale și cetățenești, compensării pagubelor materiale pricinuite, precum și al lichidării altor consecințe ale samavolniciei regimului totalitar, legislatorul a adoptat Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

44. Curtea a reținut că legislatorul a prevăzut că, în cazul în care din propria inițiativă sau la cererea persoanelor interesate, studiază dosarul de condamnare și ajunge la concluzia că persoana condamnată intră în categoria subiectelor prevăzute de articolul 3 literele a), b), c), f), g) și i) din Lege, Procuratura Generală poate „face un recurs în anulare” prin care să solicite Curții Supreme de Justiție să anuleze hotărârile de condamnare adoptate de organele judiciare și să dispună reabilitatea acestor persoane.

45. În logica reglementării, legea prevede că „recursul în anulare” asupra hotărârii organelor judiciare formulat de Procuratura Generală în baza articolului 5² alineatul 4 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice „se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare” (a se vedea articolul 5³ din Lege). Prin urmare, legislatorul a reglementat în Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice atât prerogativa Procuraturii Generale de a formula recurs în anularea actului judecătoresc represiv, cât și prerogativa Curții Supreme de Justiție de a-l examina.

46. Curtea a reținut că prin expresia „se examinează [...] în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare” legislatorul a stabilit o legătură indispensabilă dintre unele dispoziții din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice (articolele 5² alineatul 4 și 5³ alineatul 2 și instituția recursului în anulare reglementată de Codul de procedură penală. Dacă în Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice legislatorul a prevăzut temeiul de formulare a recursului în anulare și autoritatea competentă, atunci în Codul de procedură penală, în redactarea de până la intrarea în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, acesta a reglementat, *inter alia*, și procedurile: (i) de declarare a recursului în anulare (articolul 455); (ii) de examinare a admisibilității recursului în anulare (articolul 456); și (iii) de judecare și soluționare a recursului în anulare (articolul 457).

47. Având în vedere că prin efectul articolului IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, instituția recursului în anulare reglementată la articolele 452-457 din Codul de procedură penală a fost abrogat în integralitate, iar dispozițiile Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice referitoare la recursul în anulare au rămas intacte, Curtea a constatat existența unei omisiuni legislative.

48. Așadar, Curtea a notat că reabilitarea pe baza Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice pune în discuție un drept civil în sensul articolului 6 § 1 din Convenție și face incident articolul 20 din Constituție. În acest sens, Curtea Europeană a menționat că caracterul echitabil al procesului pretinde ca părțile să aibă posibilitatea de a-și prezenta cazul în mod efectiv în fața instanței de judecată și ca acestea să beneficieze de oportunități egale în apărarea lor (a se vedea *Paslavičius v. Lituania*, 18 iulie 2023, § 69). Dreptul de acces la un tribunal include și dreptul de a iniția o acțiune în justiție (a se vedea *Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România* [MC], 29 noiembrie 2016, § 86).

49. Prin urmare, Curtea a considerat că această omisiune face incident dreptul de acces la o instanță, garantat de articolul 20 din Constituție.

50. Având în vedere criticile avansate de autoare și incidența articolului 20 din Constituție în această cauză, Curtea este chemată să stabilească dacă lipsa unui cadru legal care să reglementeze examinarea cauzelor de reabilitare prin intermediul Procuraturii Generale, afectează accesul la justiție al persoanei supuse represiunilor politice.

B. Fondul cauzei

Principii generale privind dreptul de acces la un tribunal

51. Curtea menționează că dreptul de acces la un tribunal a fost dezvoltat de către Curtea Europeană în cauza *Golder v. Regatul Unit*, 21 februarie 1975, §§ 28-36, în baza dreptului la un proces echitabil garantat de articolul 6 § 1 din Convenția Europeană. Făcând referire la principiul statului de drept și la importanța protecției împotriva arbitrariului, Curtea a menționat că dreptul de acces la un tribunal reprezintă un element inerent al garanțiilor consacrate la articolul 6 § 1 (a se vedea *Zubac v. Croația* [MC], 5 aprilie 2018, § 76; *Grzęda v. Polonia* [MC], 15 martie 2022, § 342).

52. În jurisprudența care a urmat acestei cauze, Curtea Europeană a reținut că, garantându-le persoanelor un drept efectiv de acces la instanțe pentru stabilirea „drepturilor și obligațiilor lor civile”, articolul 6 § 1 din Convenție lasă la latitudinea statelor alegerea mijloacelor care vor fi utilizate în acest scop. Deși statele beneficiază de o anumită marjă de apreciere, decizia finală privind respectarea cerințelor Convenției îi revine Curții Europene (a se vedea *Kreuz v. Polonia*, 19 iunie 2001, § 53). Curtea Europeană a subliniat că evaluarea sa are la bază principiul potrivit căruia Convenția urmărește să garanteze drepturi practice și efective, nu teoretice sau iluzorii (a se vedea *Zhang v. Ucraina*, 13 noiembrie 2018, § 59; *Zubac v. Croația* [MC], citată *supra*, § 77).

53. În hotărârea sa din cauza *Kurzac v. Polonia*, 22 februarie 2001, Curtea Europeană a constatat încălcarea termenului rezonabil de judecare a cererilor de reabilitare a victimelor represiunilor politice care se datora unei modificări legislative, potrivit căreia doar Tribunalul Regional din Varșovia era

competent să le examineze. Curtea Europeană a menționat că dosarele de reabilitare vizau situații excepționale și că procedurile relevante puneau în discuție chestiuni importante. În acest sens, Curtea Europeană a subliniat că aceste proceduri erau concepute să le asigure victimelor represiunilor politice rejudecarea cauzelor în fața tribunalelor și să beneficieze de „un proces echitabil” după mulți ani de așteptare. Scopul acestora era să le ofere persoanelor vizate sau familiilor acestora o satisfacție simbolică, deși târzie, pentru denegarea de dreptate. Având în vedere aceste constatări, Curtea Europeană a considerat că era obligația statului polonez, iar din perspectiva articolului 6 § 1 nu conta dacă această obligație era de natură legislativă, executivă sau ținea de puterea judecătorească, să garanteze examinarea cauzelor acestor persoane fără întârzieri nejustificate (§ 34).

54. În *Zouboulidis v. Grecia* (nr. 3), 4 iunie 2024, Curtea Europeană a constatat încălcarea accesului la justiție din cauza noii interpretări a Tribunalului Administrativ Suprem care a respins cererea reclamantului și a constatat o omisiune a legislativului de a reglementa condiții pentru recuperarea prejudiciului cauzat de o eroare judiciară. Deși exista o practică judiciară anterioară, care, în cazul prejudiciului cauzat de erorile judecătorești, aplica prin analogie legea care reglementa posibilitatea compensării prejudiciului cauzat de autoritățile statului, Tribunalul Administrativ Suprem a invocat lipsa de competență până la adoptarea de către legislativ de noi reglementări precise referitoare la chestiunea în discuție. Curtea Europeană a notat că o asemenea interpretare a rezultat în imposibilitatea *ad infinitum* a examinării judiciare a pretenției reclamantului (§§ 79 - 80). Așadar, Curtea Europeană a considerat că interpretarea Tribunalului Administrativ Suprem în coroborare cu faptul că mai mult de 7 ani nu a fost modificată legislația în acest sens a instituit o restricție în dreptul reclamantului de acces la justiție pentru o perioadă nedeterminată (§ 81).

Aplicarea principiilor generale în prezenta cauză

55. Curtea reține că, potrivit preambulului Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, începând cu 7 noiembrie 1917, pe teritoriul actualei Republici Moldova, organele de stat din perioada regimului totalitar au comis un șir de represiuni politice în masă. În procesul judecării cauzelor, în acea perioadă, organele de stat administrative, judiciare și extrajudiciare au încălcat grav drepturile și libertățile cetățenilor.

56. La 8 decembrie 1992, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 1225 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, prin care a condamnat represiunile politice comise de regimul totalitar. Această lege a fost adoptată în scopul reabilitării victimelor represiunilor, al repunerii lor în drepturile politice, sociale și cetățenești, al compensării pagubelor materiale cauzate, precum și al lichidării altor consecințe ale abuzurilor regimului totalitar.

57. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a reiterat că Convenția nu le impune statelor contractante vreo obligație precisă de a redresa injustiția sau

prejudiciul cauzat de predecesorii acestora (a se vedea *Klaus și Yuri Kiladze v. Georgia*, 2 februarie 2010, § 53). Totuși, potrivit Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, toate persoanele care, în perioada 7 noiembrie 1917 - 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent (a se vedea articolul 3 din Lege). La litera a) – i) din același articol, legislativul a stabilit categoriile de persoane care pot solicita reabilitare în baza legii. Examinarea cauzelor de reabilitare urmează a fi soluționate de Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală și instanțele judecătorești, după caz (a se vedea articolele 5 - 5³ din Lege).

58. Referitor la cauzele de reabilitare examinate de Procuratura Generală, Curtea observă că aceasta este competentă să studieze atât dosare în privința cărora au fost emise hotărâri de către organele extrajudiciare, cât și cele soluționate prin hotărâri ale organelor judiciare. Totuși, Procuratura Generală constată faptul represiunii politice și eliberează certificatul de reabilitare doar acelor persoane în privința cărora calitatea de decidenți au avut-o organele extrajudiciare. În cazul dosarelor în care organele judiciare au fost decidenți, Procuratura Generală formulează un recurs în anulare dacă consideră că situația persoanei se încadrează în motivele stabilite de articolul 3 din Lege sau refuză reabilitarea persoanei.

59. Parlamentul a prevăzut că recursul în anulare sau deciziile Procuraturii Generale privind refuzul reabilitării sunt examinate de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare (a se vedea articolul 5³ din Lege).

60. Ulterior, la 31 iulie 2023, Parlamentul a adoptat Legea nr. 246 pentru modificarea unor acte normative, prin care, *inter alia*, a abrogat recursul în anulare reglementat de articolele 452-457, Capitolul V, Secțiunea I din Codul de procedură penală (a se vedea articolul IV pct. 15 din Lege).

61. Deși recursul în anulare a fost exclus din căile extraordinare de atac prevăzute de Codul de procedură penală, Curtea observă că Parlamentul nu a modificat articolele din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice care fac trimitere la această cale de atac și nici nu a adoptat o altă procedură de examinare a cauzelor de reabilitare a victimelor represiunilor politice, care ar permite anularea sentințelor pronunțate împotriva acestora în perioada 7 noiembrie 1917 - 23 iunie 1990.

62. Totodată, Curtea observă că legislatorul nu a efectuat modificări în acest sens nici în privința motivelor de revizuire a procesului penal prevăzute la articolul 458 din Codul de procedură penală.

63. Prin urmare, abrogarea recursului în anulare prin articolul IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 a făcut inefectiv remediul prevăzut de articolul 5³ din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice. Acest remediu permitea anularea sentințelor judecătorești pronunțate în perioada 7 noiembrie 1917 - 23 iunie 1990 referitoare la persoanele și

situațiile care intră în domeniul de aplicare al articolului 3 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice și obținerea unui certificat de reabilitare. Similar observațiilor Curții Europene din *Kurzac v. Polonia* (dec.), 25 mai 2000, Curtea consideră că acest remediu prevăzut de Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice recunoaște nu doar responsabilitatea statului pentru erorile judiciare, ci și protejează dreptul de a obține, în mod retroactiv, achitarea pentru o condamnare care nu era consecința unei constatări legale a vinovăției pentru comiterea unei infracțiuni, dar era o formă de persecuție pentru activitățile îndreptate împotriva sistemului totalitar.

64. Așadar, Curtea trebuie să verifice dacă există remedii alternative pentru reabilitarea victimelor represiunilor politice condamnate pentru faptele prevăzute de articolul 3 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în dosarele în care decidenți au fost organe judiciare.

65. În acest sens, Curtea constată că articolul 281 alin. (2) lit. k) din Codul de procedură civilă le permite eventualelor victime ale represiunilor politice să formuleze cereri de constatare a faptului represiunii politice. În opiniile adresate Curții, această procedură a fost considerată o alternativă rezonabilă, care poate fi, cel puțin temporar, aplicată ca mijloc de restabilire a drepturilor victimelor represiunilor politice (a se vedea § 20 *supra*).

66. Totuși, Curtea notează că procedura constatării represiunii politice este condiționată de lipsa în arhivă a materialelor privind represiunile politice (a se vedea articolul 6 din Legea nr. 1225 din 8 decembrie 1992, articolele 282 alineatul (1), 284 alineatul (1) lit. b) și c) din Codul de procedură civilă). Această procedură nu anulează sentințele judecătorești pronunțate în perioada 7 noiembrie 1917 - 23 iunie 1990, referitoare la persoanele și situațiile care intră în domeniul de aplicare al articolului 3 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, sentințe care se bucură de autoritatea lucrului judecat.

67. Pe de altă parte, legislatorul a menționat expres, ca principiu al reabilitării, că toate persoanele care în perioada 7 noiembrie 1917 - 23 iunie 1990 au fost supuse represiunilor politice, în sensul articolului 3 din Lege, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății. Așadar, Curtea consideră că procedura constatării faptului represiunii politice reglementată de articolul 281 alin. (2) lit. k) din Codul de procedură civilă nu reprezintă, din această perspectivă, un remediu apt să reabiliteze aceste persoane.

68. Omisiunea legislativă care împiedica victimele represiunilor politice sovietice să-și exercite drepturile la compensație a fost criticată de Curtea Europeană în cauza *Klaus și Yuri Kiladze v. Georgia*, 2 februarie 2010. În opinia Curții Europene, de vreme ce Georgia a făcut o alegere morală și financiară în favoarea cetățenilor persecutați de regimul sovietic, aceasta trebuia să întreprindă acțiuni pentru a evita să-i țină pe reclamanți într-o stare de incertitudine, împotriva cărora nu avea nicio cale de atac efectivă (§ 75).

69. Prin urmare, Curtea conchide că abrogarea recursului în anulare prin articolul IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 a condus la o omisiune legislativă, care îngreudește accesul la justiție al victimelor represiunilor politice, în dosarele în care decidenți au fost organele judiciare, în vederea anulării hotărârii de condamnare și obținerii unui certificat de reabilitare în fața societății.

70. Așadar, Curtea constată că această omisiune legislativă este contrară articolului 20 din Constituție.

C. Cu privire la executarea hotărârii

71. Curtea reține că Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 a modificat mai multe acte normative, având ca scop reformarea Curții Supreme de Justiție într-o curte de casație, a cărei funcție principală constă în asigurarea interpretării și aplicării uniforme a legii de către instanțele judecătorești. În consecință, legea în discuție a modificat sistemul căilor de atac privind acțiunile a căror examinare erau de competența Curții Supreme de Justiție și, prin articolul IV pct. 15, a abrogat articolele 452-457, Capitolul V, Secțiunea I din Codul de procedură penală, care reglementa recursul în anulare.

72. În opiniile prezentate Curții, autoritățile au subliniat importanța analizării articolului IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 în contextul modificării competenței Curții Supreme de Justiție. În opiniile acestora, revigorarea instituției recursului în anulare ar conduce la extinderea rolului Curții Supreme de Justiție dincolo de cadrul instituțional stabilit (a se vedea § 21, § 25 *supra*).

73. În acest sens, Curtea menționează că nu poate înlocui legislativul la reglementarea unui remediu care să asigure accesul la justiție al victimelor represiunilor politice, în cazul dosarelor în care au fost decidenți organele judiciare. Așadar, Curtea îi va trimite Parlamentului o adresă pentru a modifica legislația relevantă în conformitate cu considerentele prezentei hotărâri.

74. Totuși, având în vedere principiile menționate la §§ 51 - 54 *supra*, Curtea reține că perpetuarea vidului legislativ conduce la o denegare a dreptății pentru victimele represiunilor politice, în cazul dosarelor în care au fost decidenți organele judiciare. În acest sens, Curtea consideră necesar să stabilească o soluție provizorie.

75. Astfel, până la operarea modificărilor de către Parlament, Curtea Supremă de Justiție va examina potrivit procedurii de revizuire în baza articolelor 460-462 din Codul de procedură penală, care se vor aplica în mod corespunzător: a) cererile/recursurile formulate de Procuratura Generală pentru anularea hotărârilor organelor judiciare pronunțate în privința persoanelor indicate la articolul 3 literele a), b), c), f), g) și i) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 8 decembrie 1992; b) deciziile Procuraturii Generale privind refuzul reabilitării prevăzute la articolul 5² alineatul 4 din Lege privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 8 decembrie 1992.

HOTĂRÂREA PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE A ARTICOLULUI IV
PCT. 15 DIN LEGEA NR. 246 DIN 31 IULIE 2023 PENTRU MODIFICAREA UNOR ACTE
NORMATIVE (MODIFICAREA CADRULUI NORMATIV CONEX REFORMEI CURȚII
SUPREME DE JUSTIȚIE)

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 37 și 38 alin. (1) lit. e) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se admite* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție), ridicată de Procuratura Generală, persoană interesată în dosarul nr. 2p/s-42/2024, pendinte la Judecătoria Edineț, sediul central.

2. *Se declară neconstituțională* omisiunea legislativă din articolul IV pct. 15 din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) de a reglementa accesul la justiție al victimelor represiunilor politice în cazurile decise de organele judiciare.

3. Până la operarea modificărilor de către Parlament, Curtea Supremă de Justiție va examina potrivit procedurii de revizuire în baza articolelor 460-462 din Codul de procedură penală, care se vor aplica în mod corespunzător:

a) cererile/recursurile formulate de Procuratura Generală pentru anularea hotărârilor organelor judiciare pronunțate în privința persoanelor indicate la articolul 3 literele a), b), c), f), g) și i) din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 8 decembrie 1992;

b) deciziile Procuraturii Generale privind refuzul reabilitării prevăzute la articolul 5² alineatul 4 din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice nr. 1225 din 8 decembrie 1992.

4. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

HCC nr. 10

Chișinău, 15 septembrie 2026

Dosarul nr. 177g/2025